

Останнім часом актуалізуються дослідження питань формування законодавчої кримінально-правової текстології, спрямованої на підвищення якості конструювання кримінально-правових приписів, зважаючи на те, що саме текст закону є об'єктом законодавчої текстології, оскільки нормативний текст являє собою витвір словесності, який поряд з нормоутворюючими ознаками має ознаки тексту [6, с. 127]. Кримінальний закон в цілому, його інститути та кримінально-правові приписи володіють такими ознаками тексту, як: 1) наявність назви (заголовка) закону, частини, розділу, глави, статті; 2) об'єктивованість в нормативно-правовому акті; 3) текстуальна завершеність; 4) літературна обробка у відповідності з типом нормативного акту; 5) наявність особливих одиниць, об'єднаних різними типами зв'язків; 6) цілеспрямованість, притаманна кримінальному акту в цілому; 7) прагматична установка, тобто орієнтація на досягнення соціально-значимих результатів.

Список використаної літератури

1. Дуюнов В.К. Уголовно-правовое воздействие: теория и практика. М., 2003. – 510 с.
2. Навроцкий В.Н. Уголовное право и уголовное законодательство: соотношение понятий / В.Н. Навроцкий // Право України. – 2011. – №9-10. – С. 21-26.
3. Рарог А.И., законодательная техника как средство ограничения судейского усмотрения / А.И. Рарог, Ю.В. Грачева // Государство и право. – 2002. – №11. – С.93-100.
4. Алексеев С.С. Общая теория права. В.2 т. – Т.2. М., 1982.- С.26; Черданцев А.Ф. Теория государства и права. М., 1999. – С.366; Риндюк В.І. Законодавча техніка: поняття, форми, види, реалізація в Україні: Дис. ...канд. юрид наук: 12.00.01. – 2008. – С.3,4; Морозова Л.А. Теория государства и права: учебное пособие. М., 2006.- С.213;
5. Семенов Я.И. Законодательная техника в уголовном праве: автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. юрид. наук.: 12.00.08 “Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право” / Я.И. Семенов. – Челябинск, 2007. – 20 с.
6. Ситникова А.И. Законодательная текстология уголовного права: монография. – М.: Юрлитинформ, 2011. – 344 с.

О.М. Савельєва

Національний університет “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”, м. Харків

ПРИВАТНІ ТА ПУБЛІЧНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СЕЛА

В пострадянський період в умовах визнання і законодавчого закріплення приватної власності Україна взяла курс на перебудову своєї економіки на ринкових засадах. Зміни, які охопили всі сфери суспільного життя в державі вплинули на подальший розвиток системи права України. На її мапі з'явилися такі галузі права, як господарське, аграрне, інвестиційне, адміністративно-процесуальне, медичне та інші. Їх формування відповідало сучасним потребам врегулювання нових суспільних відносин. Однак

постало чимало питань щодо їх місця в системі права та про їх приватний або публічний характер, адже він відображає міру загальнодержавних та приватних інтересів в суспільстві та впливає на методи регулювання цих відносин.

Як відомо, в період реформування земельних та аграрних радикальних змін зазнали галузь сільського господарства та весь життєвий уклад на селі. Нині перед аграрно-правовою наукою постало завдання виробити механізми досконалого правового врегулювання сучасних аграрних відносин з метою забезпечення сталого розвитку села та продовольчої безпеки України. Актуалізується питання про остаточне вирішення питання про приватні та публічні засади правового регулювання аграрних відносин в Україні, які становлять предмет галузі аграрного права.

Слід зазначити, що сутність поділу права на приватне та публічне полягає в тому, що в кожній системі права є норми, покликані забезпечувати насамперед загальнозначущі (публічні) інтереси, тобто інтереси державно організованого суспільства, які потребують впорядкування і захисту. Поряд з цим існують і норми, покликані регулювати відносини з метою впорядкування і захисту інтересів окремих осіб в їх приватному житті, перш за все – приватних власників. Саме тому сфери суспільних відносин, пов'язані з державними або приватними інтересами, стають відповідно предметами регулювання правових галузей, що належать до публічного і приватного права. Пріоритет у питаннях захисту публічного інтересу має воля органів державної влади, яка, однак, у першу чергу підкоряється завданню захисту інтересів особи і населення країни в цілому. Тому саме цій кінцевій меті і підпорядковується логіка побудови галузей публічного права [1, с. 254].

Галузі публічного права своїми засобами створюють соціальні умови правопорядку, за наявності яких громадянин почуває себе захищеним і має можливість реалізувати власні приватні інтереси, використовуючи при цьому відповідні приватноправові засоби. Тут юридичний пріоритет у питаннях реалізації приватних інтересів, ініціатива залежать від волі приватних осіб, громадян, їх об'єднань, недержавних суб'єктів господарювання, а регулювання відбувається на засадах координації, тобто за принципами юридичної рівності, автономії таких суб'єктів. Приватне право має велике значення в забезпеченні свободи автономної особи, незалежності і самостійності приватних осіб і тому є умовою і гарантом розвитку ринкової економіки [1, с. 255].

Загальновизнано, що сучасне аграрне право як цілісне правове утворення не може бути віднесене до приватного або публічного права; аграрне право має змішаний характер. Це є результатом того, що окремі інститути аграрного права наслідують характеристики материнських галузей і можуть бути віднесені до приватноправових (скажімо, правовий статус суб'єктів аграрного виробництва) та публічно-правових (наприклад, державне регулювання сільського господарства).

В літературі слушно підкреслюють, що аграрні правовідносини будуть належати до приватноправових, якщо вони виникають за участю приватних осіб (сільськогосподарських підприємств, їх членів, найманих працівників тощо). Характер публічно-правових аграрні правовідносини набудуть у випадку участі в них публічних органів (органів державної влади, органів місцевого самоврядування), юридичних осіб публічного права. Особливості ж об'єкту, змісту аграрних правовідносин, юридичних фактів, що виступають підставою їх виникнення, зміни чи припинення не виступають підставою для віднесення цих правовідносин до приватноправових чи публічно-правових [3, с. 184].

На сучасному етапі перед галуззю аграрного права стоїть головне завдання – створити правові передумови ефективному розвитку галузі сільського господарства, а також забезпечити реальні механізми розв'язання існуючих соціальних проблем сільського населення.

Сталий розвиток села вважається комплексною проблемою, розв'язання якої можливе при синхронному вирішенні таких питань, як: по-перше, забезпечення економічно ефективного аграрного сектора; по-друге, розширення несільськогосподарської зайнятості в сільській місцевості; по-третє, створення наближених до міських умов отримання доходів і суспільних благ, належних умов до доступу ринків матеріальних, фінансових, інформаційних та інших видів ресурсів; по-четверте, покращення екологічної ситуації. Виходячи з цього, пріоритетним вбачається саме публічний інтерес держави до розв'язання зазначених проблем саме. Це пов'язано з тим, що державне регулювання сільського господарства є об'єктивно необхідним, а вплив держави на аграрні відносини останнім часом лише посилюється та вимагає підвищення ефективності його правового забезпечення.

Враховуючи розгалужену структуру аграрних відносин в Україні та думки провідних науковців щодо цього питання, умовно ці відносини можна розділити на ті, які мають приватні засади їх правового регулювання та ті, які мають публічний характер. До першої групи відносяться: внутрішні аграрні відносини, в тому числі договірні відносини за участю приватних осіб; відносини у сфері забезпечення ефективного сільськогосподарського виробництва вказаними особами. Другу групу складають зовнішні аграрні відносини в тому числі: (1) відносини у сфері виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції фізичними та юридичними особами – суб'єктами аграрного виробництва за державним замовленням; (2) відносини у сфері забезпечення ефективного сільськогосподарського виробництва вказаними особами (матеріально-технічного забезпечення, відносини у сфері забезпечення якості та безпеки сільськогосподарської продукції; державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників; агрострахування, агроінвестування, оподаткування сільськогосподарських товаровиробників; пільгове кредитування виробників сільськогосподарської продукції, агросервісне, агрохімічне та агро меліоративне обслуговування суб'єктів аграрного виробництва; сертифікація, зберігання, транспо-

ртування та збут сільськогосподарської продукції тощо), (3) відносини у сфері забезпечення сталого розвитку сільських територій (соціальний розвиток села, диверсифікація аграрного виробництва, сільськогосподарське дорадництво, підсобні виробництва та промисли тощо); (4) в сфері забезпечення продовольчої безпеки держави. В другому випадку акцентується увага на публічному характері цих відносин, оскільки диспозитивне їх регулювання не дасть належного позитивного результату.

Список використаної літератури

1. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. – Харків: Право, 2011. – 584 с.

2. Уркевич В.Ю. Про приватні та публічні засади в аграрних правовідносинах / В.Ю. Уркевич // Актуальні проблеми тлумачення і застосування юридичних норм: збірник статей міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті професора П.О. Недбайло (28–29 березня 2008 р.). – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2008. – 228 с.

О.С. Саїнчин

доктор юридичних наук, професор
Класичний приватний університет

СУБЛІМАЦІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСОРА ЛУКАШЕВИЧА В.Г. ЩОДО ПРОБЛЕМ “РОЗКРИТТЯ” ТА “РОЗСЛІДУВАННЯ” ЗЛОЧИНІВ

Розкриття злочину пов'язано з етапами розслідування. Професор Лукашевич В.Г. провів певне дослідження наукового визначення поняття “розслідування” та “розкриття” злочинів. Так, на думку одних авторів, злочин вважається розкритим, якщо досліджені всі обставини, що входять у предмет доказування, достатні для пред'явлення обвинувачення (О.М. Васильєв, А.К. Гаврилов, І.Ф. Герасимов, С.П. Мітричев, О.І. Михайлов, Л.О. Сергєєв, В.Е. Сидоров). Другі – коли доказаність вчинення злочину певними особами відображена в обвинувальному висновку та рішенні прокурора щодо направлення справи до суду (Г.О. Олександров, О.М. Донцов, С.П. Остроумов, С.І. Панченко, В.Г. Танасевич). Деякі вчені момент розкриття переносять на закінчення судового розгляду, вважаючи розкритим злочин тільки після виголошення судом вироку й вступу його в законну силу (І.Ф. Головенко, П.П. Михайленко). Загалом остання позиція нам вважається більш правильною, оскільки тільки суд остаточно вирішує, чи винна людина, що залучена як обвинувачений на попередньому слідстві. Окреслені три погляди на поняття розкриття називають *кримінально-процесуальним*. Загальне, що їх об'єднує – це факт установлення особи злочинця й події злочину. Відмінність – у рівні доказаності цих обставин.

Тому існує й *криміналістичне поняття розкриття злочину*. Воно не пов'язане зі стадіями кримінального процесу. Розкриття злочину являє со-